

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

അഥ സിന്ധുസൗവീരപതേ രഹുഗണസ്യ വ്രജത
ഇക്ഷുമത്യാസ്തടേ തത്കുലപതിനാ ശിബികാവാഹപുരുഷാ -
ൻവേഷണസമയേ ദൈവേനോപസാദിതഃ സ ദ്വിജവര ഉപലബ്ധ
ഏഷ പീവാ യുവാ സംഹനനാംഗോ ഗോഖരവദ്ധൂരം വോഽഘ -
മലമിതി പൂർവവിഷ്ടിഗൃഹീതൈഃ സഹ ഗൃഹീതഃ പ്രസഭ -
മതദർഹ ഉവാഹ ശിബികാം സ മഹാനുഭാവഃ ॥ 1 ॥

യദാ ഹി ദ്വിജവരസ്യേഷുമാത്രാവലോകാനുഗതേർന
സമാഹിതാ പുരുഷഗതിസ്തദാ വിഷമഗതാം സ്വശിബികാം
രഹുഗണ ഉപധാർയ പുരുഷാനധിവഹത ആഹ ഹേ വോഽഘാഃ
സാധ്യതിക്രമത കിമിതി വിഷമമുഹ്യതേ യാനമിതി ॥ 2 ॥

അഥ ത ഈശ്വരവചഃ സോപാലംഭമുപാകർണ്ണോപായതുരീയാ -
ച്ഛങ്കിതമനസസ്തം വിജ്ഞാപയാംബഭൂവുഃ ॥ 3 ॥

ന വയം നരദേവ പ്രമത്താ ഭവന്നിയമാനുപമാഃ സാധ്യേവ
വഹാമഃ അയമധുനൈവ നിയുക്തോഽപി ന ഭൂതം വ്രജതി
നാനേന സഹ വോഽഘമു ഹ വയം പാരയാമ ഇതി ॥ 4 ॥

സാംസർഗികോ ദോഷ ഏവ നൂനമേകസ്യാപി സർവേഷാം
 സാംസർഗികാണാം ഭവിതുമർഹതീതി നിശ്ചിത്യ നിശമ്യ
 കൃപണവചോ രാജാ രഹുഗണ ഉപാസിതവൃദ്ധോഽപി
 നിസർഗേണ ബലാത്കൃത ഈഷദുത്ഥിതമന്യുരവിസ്പഷ്ട -
 ബ്രഹ്മതേജസം ജാതവേദസമിവ രജസാഽവൃതമതിരാഹ || 5 ||

അഹോ കഷ്ടം ഭ്രാതർവൃക്തമുരു പരിശ്രാന്തോ ദീർഘമധ്വാന -
 മേക ഏവ ഊഹിവാൻ സൂചിരം നാതിപീവാ ന സംഹനനാംഗോ
 ജരസാ ചോപദ്രുതോ ഭവാൻ സഖേ നോ ഏവാപര ഏതേ
 സംഘട്ടിന ഇതി ബഹു വിപ്രലബ്ധോഽപ്യവിദ്യയാ രചിത -
 ദ്രവ്യഗുണകർമാശയസ്വചരമകലേവരേവസ്തുനി സംസ്ഥാന -
 വിശേഷേഽഹമ്മമേത്യനധ്യാരോപിതമിഥ്യാപ്രത്യയോ
 ബ്രഹ്മഭൂതസ്തുഷ്ണീം ശിബികാം പൂർവവദുവാഹ || 6 ||

അഥ പുനഃ സ്വശിബികായാം വിഷമഗതായാം പ്രകുപിത ഉവാച
 രഹുഗണഃ കിമിദമരേ ത്വം ജീവൻമൃതോ മാം കദർമീകൃത്യ
 ഭർത്യശാസനമതിചരസി പ്രമത്തസ്യ ച തേ കരോമി
 ചികിത്സാം ദണ്ഡപാണിരിവ ജനതായാ യഥാ പ്രകൃതിം
 സ്വാം ഭജിഷ്യസ ഇതി || 7 ||

ഏവം ബഹുബദ്ധമപി ഭാഷമാണം നരദേവാഭിമാനം രജസാ
 തമസാനുവിദ്ധേന മദേന തിരസ്കൃതാശേഷഭഗവത്പ്രിയ -
 നികേതം പണ്ഡിതമാനിനം സ ഭഗവാൻ ബ്രാഹ്മണോ
 ബ്രഹ്മഭൂതഃ സർവഭൂതസുഹൃദാത്മാ യോഗേശ്വരചർയായാം
 നാതിവ്യുത്പന്നമതിം സ്ഥയമാന ഇവ വിഗതസ്ഥയ ഇദമാഹ || 8 ||

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച
 ത്വയോദിതം വൃക്തമവിപ്രലബ്ധം
 ഭർതുഃ സ മേ സ്യാദ്യദി വീര ഭാരഃ |

ഗന്തുർയദി സ്യാദധിഗമ്യമധ്വാ

പീവേതി രാശൗ ന വിദാം പ്രവാദഃ || 9 ||

സ്ഥൗൽയം കാർശ്യം വ്യാധയ ആധയശ്ച

ക്ഷുത്തുഡ്ഭയം കലിരിച്ഛാ ജരാ ച |

നിദ്രാ രതിർമന്യുരഹംമദഃ ശുചോ

ദേഹേന ജാതസ്യ ഹി മേ ന സന്തി || 10 ||

ജീവൻമൃതത്വം നിയമേന രാജൻ

ആദ്യന്തവദ്യദ്രികൃതസ്യ ദൃഷ്ടം |

സ്വസ്വാമ്യഭാവോ ധ്രുവ ഈഡ്യ യത്ര

തർഹ്യുച്യതേന്സൗ വിധികൃത്യയോഗഃ || 11 ||

വിശേഷബുദ്ധേർവിവരം മനാക് ച

പശ്യാമ യന്ന വ്യവഹാരതോന്യത് |

ക ഈശ്വരസ്തത്ര കിമീശിതവ്യം

തഥാപി രാജൻ കരവാമ കിം തേ || 12 ||

ഉൻമത്തമത്തജഡവത്സ്യസംസ്ഥാം

ഗതസ്യ മേ വീര ചികിത്സിതേന |

അർഥഃ കിയാൻ ഭവതാ ശിക്ഷിതേന

സ്തബ്ധപ്രമത്തസ്യ ച പിഷ്ടപേഷഃ || 13 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏതാവദനുവാദപരിഭാഷയാ പ്രത്യുദീർയ മുനിവര

ഉപശമശീല ഉപരതാനാത്മ്യനിമിത്ത ഉപഭോഗേന

കർമാരബ്ധം വ്യപനയൻ രാജയാനമപി തഥോവാഹ || 14 ||

സ ചാപി പാണ്ഡവേയ സിന്ധുസൗവീരപതിസ്തത്തുജിജ്ഞാ -

സായാം സമ്യക്ശ്രദ്ധയാധികൃതാധികാരസ്തദ്യുദയ -

ഗ്രന്ഥിമോചനം ദ്വിജവച ആശ്രുത്യ ബഹു യോഗഗ്രന്ഥ -
 സമ്മതം ത്വയാവരുഹ്യ ശിരസാ പാദമൂലമുപസ്യതഃ
 ക്ഷമാപയൻ വിഗതന്യപദേവസ്ഥയ ഉവാച || 15 ||

കസ്ത്രം നിഗൂഢശ്ചരസി ദ്വിജാനാം
 ബിഭർഷി സൂത്രം കതമോഽവധൂതഃ |
 കന്യാസി കൂത്രത്യ ഇഹാപി കസ്മാത്
 ക്ഷേമായ നശ്ചേദസി നോത ശുക്ലഃ || 16 ||

നാഹം വിശങ്കേ സുരരാജവജ്രാ -
 ന ത്ര്യക്ഷശൂലാന്ന യമസ്യ ദണ്ഡാത് |
 നാഗ്യർകസോമാനിലവിത്തപാ -
 സ്ത്രാച്ഛങ്കേ ഭൃശം ബ്രഹ്മകുലാവമാനാത് || 17 ||

തദ് ബ്രൂഹ്യസംഗോ ജഡവന്നിഗൂഢ -
 വിജ്ഞാനവീര്യോ വിചരസ്യപാരഃ |
 വചാംസി യോഗഗ്രന്ഥിതാനി സാധോ
 ന നഃ ക്ഷമന്തേ മനസാപി ഭേത്തും || 18 ||

അഹം ച യോഗേശ്വരമാത്മതത്ത്വ -
 വിദാം മുനീനാം പരമം ഗുരും വൈ |
 പ്രഷ്ടും പ്രവൃത്തഃ കിമിഹാരണം തത്
 സാക്ഷാദ്ധരിം ജ്ഞാനകലാവതീർണം || 19 ||

സ വൈ ഭവാൻ ലോകനിരീക്ഷണാർഥ -
 മവ്യക്തലിംഗോ വിചരത്യപിന്ധിത് |
 യോഗേശ്വരാണാം ഗതിമന്ധബുദ്ധിഃ
 കഥം വിചക്ഷീത ഗൃഹാനുബന്ധഃ || 20 ||

ദൃഷ്ടഃ ശ്രമഃ കർമത ആത്മനോ വൈ
 ഭർതൃർഗന്തുർഭവതശ്ചാനുമന്യേ |
 യമാസതോദാനയനാദ്യഭാവാത്
 സമൂല ഇഷ്ടോ വ്യവഹാരമാർഗഃ || 21 ||

സ്ഥാൽയഗ്നിതാപാത്പയസോഭിതാപ -
 സ്തത്താപതസ്തണ്ഡുലഗർഭരന്ധിഃ |
 ദേഹേന്ദ്രിയാസ്യാശയസന്നികർഷാത്
 തത്സംസൃതിഃ പുരുഷസ്യാനുരോധാത് || 22 ||

ശാസ്താഭിഗോപ്താ നൃപതിഃ പ്രജാനാം
 യഃ കിങ്കരോ വൈ ന പിനഷ്ടി പിഷ്ടം |
 സ്വധർമ്മമാരാധനമച്ഛതസ്യ
 യദീഹമാനോ വിജഹാത്യഘൗഘം || 23 ||

തൻമേ ഭവാനരദേവാഭിമാന -
 മദേന തുച്ഛീകൃതസത്തമസ്യ |
 കൃഷീഷ്ട മൈന്ദ്രീദൃശമാർത്ഥന്ധോ
 യമാ തരേ സദവധ്യാനമഹഃ || 24 ||

ന വിക്രിയാ വിശ്വസുഹൃത്സഖസ്യ
 സാമ്യേന വീതാഭിമതേസ്തവാപി |
 മഹദ്വിമാനാത് സ്വകൃതാഭി മാദൃങ് -
 നഷ്ട്യത്യദുരാദപി ശൂലപാണിഃ || 25 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 പഞ്ചമസ്കന്ധേ ദശമോദ്യായഃ ||